

(Foto: László Mihály, FUEN)

HADER

UGEAVISEN SYDSLESVIG

SSF & SDU

Renate Schnack fik tildelt mindretalsunionens pris

Da årets FUEN-kongres i weekenden blev holdt i Pécs (Ungarn) modtog Renate Schnack en pris for hendes mangeårige indsats for mindretal. For selv om Renate Schnack er fra flertalsbefolkningen, opvokset på Sild, har hun i sit politiske arbejde kæmpet for mindretal. Således var hun fra 1995 til 1998 formand for foreningen "Europäisches Zentrum für Minderheitenfragen", og i perioden fra 2000 til marts 2005 var hun "kommitteret for mindretalsspørgsmål" (mindretalsrådgiver). Hun blev dengang udnævnt af Slesvig-Holstens ministerpræsident Heide Simonis, der gjorde Renate Schnack til den første mindretalsrådgiver i Tyskland.

I perioden 2012 til juni 2017 fik Renate Schnack sin anden periode som mindretalsrådgiver. Denne gang for ministerpræsident Thorsten Albig. Renate Schnack har desuden været formand for det internationale rådgivende udvalg i FUEN.

Renate Schnack har på mange måder haft et tæt og godt forhold til det danske mindretal. Det understregede blandt andet Jens A. Christiansen, SSFs generalsekretær, på kongressen.

- Som mindretalsrådgiver for regeringen i Slesvig-Holsten har Renate for alvor været med til at udvikle den mindretalsmodel, vi har i dag. Det har hun ikke mindst på baggrund af hendes personlige diplomati. Hun er og har været en god ven for det danske mindretal, og hun har altid haft en fin fornemmelse for, at mindretal skal kunne dyrke og pleje deres egne sprog, kultur og identitet. Samtidig har hun været bindeled til flertalsbefolkningen. Hun har

på den måde sat standarden for mindretalsrådgiveres funktion - både i Slesvig-Holsten og i forbundsrepublikken. Hvis nogen har fortjent FUEN-prisen, så er det Renate Schnack, lød det fra Jens A. Christiansen.

FUENs vicepræsident, Gösta Toft, overrakte prisen, og han fastslog ligeledes "Renate Schnack er et forbillede. For os og for hele Europa. Det gælder blandt andet, når det handler om at omsætte mål og strategier for mindretalspolitik. Det har hun klaret ved at være fintfølelse, lyttende og ved at have diplomatiske evner. Desuden er hun én, der aldrig giver op."

Renate Schnack fastslog selv: - Ideen om ligestilling og lighed for alle mennesker har altid været min motivation og drivkraft, sagde hun og tilføjede, at hun altid har nydt at være sammen med mennesker fra mindretal.

- Der er en stor værdi i at være åben og flersproget. Det gør, at man formår at se tingene fra flere perspektiver.

Lavet i Sydslesvig

Prisen, der blev uddelt i dag, er for tredje gang lavet af en sydslesviger. Kunstner Simone Bruhn fra Flensborg stod igen for produktionen af den fine pris. Til dagligt arbejder Simone som kontorassistent i SSFs kulturafdeling, men som kunstner arbejder hun med upcycling. Det vil sige kunsthåndværk med brugt materiale. Simone har et værksted i Flensborg. Og har lavet FUEN-priserne siden 2021, da hun vandt en licitation om prisen. FUEN havde opfordret kunstnere i hele Europa om at indsende forslag.

Læs mere om FUEN-kongressen på side 08

03 FYC igen i 2. division - klubbåden skal døbes til sommerfest

04 Indkaldt: SSFs Landsmøde holdes den 11. november

05 Ukrainsk folkensemble Dyvohray spiller i Flensborg

06 100 år SdU - Jubilæumsfest for mindretallets unge

14. **Harreslev Kvindeforening:** Hyggeaften i Kirkens konfirmandstue kl. 19
SSF og DCBIB: Open Air Classic, Trio con voce, kl. 19, **Dansk Centralbibliotek Flensborg i gårdhaven**
15. SSW Bredsted-Nørregøs Herred: Generalforsamling, foreningslokalet, **Bredsted Danske Skole**, kl. 17:00
Mikkelberg: Sidste dag for udstillingen Nordisk Drama på **Mikkelberg**, kl. 13:00-17:00
16. **SSF Centrum-Duborg- Vest:** Tur til Ejdersted for SSF-medlemmer, afgang kl. 13 ved Museumsverft, Schiffbrücke, pris 10€
SSF Slesvig: Folkedans for børn, unge og ældre, **A.P. Møller Skolen**, kl. 15-17
SSF Nord: Tur til NordArt i Bydelstorp, afgang kl. 13:30, Cornelius Hansen Skolen
SSF Moldened: Patchwork kl. 14- 18, tilmelding til Alice Richter.
FlensborgYachtClub: Klubben holder sommerfest i Fahrensodde, starter 9:30 for medlemmer og gæster med bla fælles bådedåb.
17. **Løveløbet** i de forskellige amter:
Flensborg By: Mødested: **Det Danske Hus, Sporskifte**, kl. 9:30 er der andagt, t-shirts udlevering mm, og kl. 10:30 starter løbet.
Flensborg Amt: Mødested: **Spejdergården Tydal**, kl. 9:00 t-shirts, 9:30 andagt og kl. 10:30 starter løbet.
Gottorp Amt: Mødested: **Slesvighus**, 9:30 udlevering af t-shirts og kl. 10:30 starter løbet
Amt Sydvest: Mødested: **Drage forsamlingshus**, 8:30 shuttlekørsel fra Hans-Helgesen-Skolen, 9:00 indskrivning og t-shirts og kl. 10:30 starter løbet.
Rendsborg-Egernførde Amt: Mødested: **Ejderskolen**, 9:30 udlevering af t-shirts og kl. 10:30 starter løbet.
Sydtønder Amt: Mødested: **direkte ved rasteplassen Flensburger Str. Leck**, Langenberger Forst, 9:30 uddeling af t-shirts og kl. 10:30 starter løbet
Christian Lassens Mindemuseum: En kreativ eftermiddag på museet med kunstneren Heide Klencke
18. DKS: Formiddagsmøde i **Ansgar Kirke** i Flensborgs menighedshus, kl. 10-12 med foredrag om "Kronjyder og andre mennesker" ved Hasse Neldeberg Jørgensen
19. Ældreklubben for Skovlund-Valsbøl: Høstlotto, kl. 15-17, **Valsbølhus**
Bøglund seniorklub: Spilleeftermiddag kl. 14:30-17:30 i forsamlingshuset
20. **SSF Trenedalen:** Klubaften for børn og unge fra 4. kl- 18 år, kl. 17:30-19, HFO Huset, Tarp, denne gang : Kreativitet med sten
SSF Humanitært Udvalg: Sommerudflugt langs Kielerkanalen til Kiel, afgang Lornsendamm, Flensborg, kl. 8.30
Aktive Kvinder: Menighedsplejen tilbyder udflugt til Jarde-lund, besøg på Christian Lassens Mindemuseum.Derefter aftensmad på Freienwill Kro, start kl. 14.00 fra Stadtfeld i Slesvig, tilmelding til præst Margrethe
SSF Gottorp Amt og Danmarks- Samfundet: Æbleuge, Foredrag på Slesvighus, lille sal, kl. 20.00
21. SSF: Æ Teater med Omve'n Hjemve, kl. 19:30, **Flensborg-hus**
SdU: Koncert "2Lions" i Volksbad, Flensborg, kl. 20

Bog om det danske mindretals politiske historie præsenteres

23. SEPTEMBER

Lørdag den 23. september præsenteres bogen "SSW 1948-2023 - Det danske mindretals politiske historie i Slesvig-Holsten" af Jørgen Kühl og Martin Klatt. Det er Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig og SSW der i samarbejde inviterer til arrangementet, der finder sted kl. 9:00 i Centralbiblioteket i Flensborg. Forskningsafdeling og Arkiv for Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig udgiver bogen i anledning af SSWs 75 års jubilæum.

Bogen er en opdatering af en tilsvarende bog fra 2014 og er finansieret af Sydslesvigudvalget, Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig og SSW. Ved arrangementet kan man møde forfatterne Jørgen Kühl og Martin Klatt. De fortæller om deres overvejelser med bogen, og der serveres kaffe og rundstykker. Alle deltagere kan få bogen gratis, oplyser Christian Dirschauser, SSWs landsformand.

Formiddagsmøde i Ansgar Kirkes menighedshus

Mandag den 18. september holdes der formiddagsmøde i Ansgar Kirkes menighedshus, hvor der vil være rundstykker, kaffe, sang og foredrag. Det foregår i tidsrummet kl. 10:00 til 12:00. I den forbindelse fortæller provst Hasse Neldeberg Jørgensen om "Kronjyder og andre mennesker" - en snak (ud fra personlig erfaring) om livet i den kronjyske hovedstad Randers, de 13 landeveje og oplandets mennesker og selvforståelse.

Mandag den 18. september holdes der formiddagsmøde i Ansgar Kirkes menighedshus, hvor der vil være rundstykker, kaffe, sang og foredrag. Det foregår i tidsrummet kl. 10:00 til 12:00. I den forbindelse fortæller provst Hasse Neldeberg Jørgensen om "Kronjyder og andre mennesker" - en snak (ud fra personlig erfaring) om livet i den kronjyske hovedstad Randers, de 13 landeveje og oplandets mennesker og selvforståelse.

18. SEPTEMBER

Nordisk dans i Slesvig

Lørdag den 16. september fra kl. 15 til 17 er der lagt op til nordisk dans i Slesvig. SSF inviterer nemlig til folkedans på A. P. Møller Skolen, og dansen er helt gratis. Både børn og voksne er velkomne, og det spiller ingen rolle, om man prøver nordisk dans for første gang eller er øvet. Aførende er, at man har lyst til at røre sig og at få grint sammen - på dansegulvet. Til dansen har SSF i Slesvig fået samme instruktører, som også var med, da to distrikter i

16. SEPTEMBER

Slesvig voksede sammen med nordisk dans - nemlig Annelene og hendes makker. De guider forsamlingen igennem to timer

for fuld musik. Kontakt og tilmelding på SFFs sekretariat: 04621-238888 eller gottorp@syfo.de.

SSW-Sild holder generalforsamling

SSW-Sild holder generalforsamling tirsdag den 19. september 2023 kl. 18:30 i Kejtum Hallen. Alle medlemmer er inviteret og har tale- og stemmeret. Der venter dem en hyggelig af-

ten og muligheden for at få en snak med kommunalpolitikere. For eksempel er Lukas Knoefler med. Der serveres en bid mad og drikkevarer.

Ugeavisen Sydslesvig

Udgiver: Flensborg Avis
Redaktion:
Sydslesvigsk Pressetjeneste ved Sydslesvigsk Forening og Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger
Flensborghus
Nørregade 76,
D-24939 Flensborg
Telefon +49 461 14408-120, -122, -230, -233
www.ugeavisen-sydslesvig.de
redaktion@ugeavisen-sydslesvig.de

Gudstjenester

Lørdag, 16. september 2023

Tønning kl. 14:30 Hammer guldkonfirmation

15. søndag e. trinitatis | 17. september 2023 | Matt. 6,24-34

Egernførde kl. 10 Vogel

FL Ansgar Kirke kl. 10 M. Jørgensen

FL Helligåndskirken kl. 10 H. Jørgensen

FL Sct. Hans se Tydal

FL Sct. Jørgen se Sporskifte

FL Sporskifte kl. 9:30 Hougesen *Løveløbet*

Frederiksstad kl. 14:30 Heide-Jørgensen *dansk/tysk*

Harreslev kl. 11:30 M. Jørgensen

Langbjerg skov kl. 9:30 Skou/Sloth/Rasmussen *Løveløbet*

Lyksborg kl. 10 Thun

Rendsborg / **Ejderskolen** kl. 9:30 Brask *Løveløbet*

Satrup kl. 11 Hansen

Slv. Ansgar kl. 10 Berg

Tarp se Tydal

Tydal kl. 9:30 Vetter/Strelow *Løveløbet*

Valsbølhus se **Langbjerg skov**

Nordvest se **Langbjerg skov**

Sild se **Langbjerg skov**

Onsdag, 20. september 2023

Jernved danske skole kl. 10 Vogel *høstfest*

Se også dks-folkekirken.dk/gudstjeneste

FYC igen i 2. division – klubbåden skal døbes til sommerfesten

FYC-sølvørnes deltagelse i den danske sejlsportligas 1. division sæson 23 blev en blanded, men lærerig fornøjelse, der desværre endte med klubbens nedrykning til 2. division. Efter sidste års overraskende succes og oprykning til 1. liga mødte sejlerne fra den danske sejlklub i Sydslesvig den barske realitet i form af en tildels professionel flok elitesjilere, der udnyttede den mindste fejl. Efter en samlet 3. plads i 2. division 2022 blev det i 2023 kun til to og to 21. pladser i det toptrænede felt af 21 hold, så det endte med en samlet sidste plads og nedrykning til 2. liga. Dog kunne der spores en større sikkerhed i bådshandling i løbet af sæsonen. Selvom man helt sikkert havde ønsket et bedre resultat og håbet på at undgå

en nedrykning, viser det sig ved ligaens afslutning, at vejen til toppen godt nok er lang og hård, men ikke umulig. Der blev endda sejlet en enkelt 1. plads hjem ved stævnet i Aarhus, der dog ikke kunne rette op på det samlede slutresultat. Holdet ser fortrøstningsfuldt på fremtiden, idet klubben jo i maj måned kunne meddele, at man, takket være en fantastisk understøttelse fra forskellige fonde, offentlige tilskud samt fra enkelte klubmedlemmer, kunne anskaffe en J70. Skipper og træner Thomas Kruse fortæller, at der i sommerens løb blev trænet på livet løs. Regelmæssig træning i egen J70 har allerede givet pote, idet man er ved at komme på øjenhøjde med konkurrenterne, og afstanden til de førende mandskaber er ble-

vet formindsket i sommerens løb. Det giver mod på næste sæson, hvor man vil starte på en frisk i 2. division og satse på, at kunne forstørre holdet med flere, gerne yngre sejlere. Målet med klubbens satsning på ligasejlads er jo, udover at gøre klubben mere kendt i Danmark igen, at få flere unge sejlere interesserede i kapsejlads. Den 16. september skal "Sølvør-Jenny" døbes ved klubbens sommerfest i Fahrensodde, hvor alle interesserede kan få en tur i den hurtige sportsbåd. I slutningen af september deltager båden i de danske mesterskaber for J70 i Sønderborg.

Museumsbesøg: Til at stole på

En snes seniorer fra SSF Sydvest besøgte i sidste uge museet i Tønder for at høre om designeren Wegners liv og arbejde. En vidende og velfortællende rundviser fortalte om snedkeren fra Tønder, Wegner, der blev

en af Danmarks mest berømte designere. Blandt andet om, at han på en strandtur med sine døtre havde gravet sin bag ned i sandet og dermed opdaget, hvilken siddestilling, der er mest bekvem.

Samlingen rummer også et skab med de fineste træmosaikker samlet af 3.000 stykker udskåret træ i forskellige farver. Motiverne er gedder, aborrer og ål.

Det var der dog ingen, der ville sætte i produktion. Der var alt for mange timer i det til at det kunne sælges.

- Så laver jeg det selv, sagde Wegner.

Og det gjorde han. Men kun det ene.

Efter rundvisningen blev der serveret smørrebrød i museumscafeen, inden deltagerne havde halvanden time på egen hånd før hjemfarten.

Wegnerstole kan være kostbare. Den midt i billedet (foto: privat) har museet givet 300.000 kroner for.

60+ frokost i Ejderhuset

Idéen fik Margret Mannes for en del år siden, mens hun var formand for SSF Rendsborg by. Margret Mannes ville gerne samle beboere fra pensionistboligen i Bydelsdorf og andre ældre medlemmer og fandt på idéen med 60+ frokosten. Det viste sig at være en god idé, for der har siden da været en rigtig god opbakning med 25-30 deltagere hver gang. Opskriften er simpel: fællessang, tag-selv-bord og hyggesnak hen over bordet. Man spørger måske sig selv; hvorfor 60+, når de fleste

først går på pension, når de når en højere alder? Margret Mannes argumenterede, at der også skulle være mulighed for deltagelse for evt. yngre ægtefæller. 60+ frokosten foregår nu altid om lørdagen og de yngre ældre er meget velkomne, fordi de så kan være med til at sætte deres præg på arrangementet og styrke fællesskabet for deres generation. 60+ frokosten foregår om lørdagen og næste dato er den 25. november.

Gottorp Amt har nye åbningstider

Sekretariatet i Slesvig, Gottorp Amt, gør opmærksom på nye åbningstider. De er som følger:

Mandag 9 – 16.30
Tirsdag 9 – 12.30

Onsdag 9 – 12.30
Torsdag 9 – 16.30
Fredag 9 – 13.00

og efter aftale.
Grundet personalesituationen kan Sekretariatet desuden være

lukket i ny og næ.

For at være sikker på at kunne møde nogen, beder sekretariatet om en aftale forinden.

Per telefon +49 4621 23888 eller mail anne@syfo.de.

Foryngelsesproces i Sydslesvigsk Museumsforening

I november 1986 satte sig en række dansksindede sydslesvigere med interesse for mindretallets historie sammen og grundlagde Sydslesvigsk Museumsforening på et møde på Duborg Skolen. Fra begyndelsen har motivationen været at skabe et folkeligt element i bevaringen af mindretallets arv og det danske blik på mindretallets historie. Museumsforeningen er tilsluttet Sydslesvigsk Forening og samler og bevarer genstande med særlig betydning for

mindretallet og danskheden i Sydslesvig.

Museumsforeningen har i det sidste år haft en del skift i ledelsen og mange af de forhenværende medlemmer er kommet op i årene. Foryngelsesprocessen er startet, men bør helst fortsættes. Den aktuelle ledelse af Museumsforeningen inviterer til generalforsamling den 26. september 2023 kl. 19 til stedet hvor foreningens historie begyndte: Duborg-Skolen (Duborg-Skolens festsal,

Riddergade/Ritterstr. 27, 24939 Flensburg). Til generalforsamlingen er alle velkomne, man kan melde sig ind samme aften og på den måde være stemmeberettiget. Foreningen håber, at mange interesserede finder vejen til Duborg Skolen. Som gæstetaler og inspiration fortæller Hauke Grella, museumsdirektør for det tyske mindretals museum, Deutsches Museum Nordschleswig, i Sønderborg om sit arbejde og museets grundlæggelse.

Weekendkursus: Broderi af bobler og cirkler

I weekenden den 23. og 24. september holdes kurset broderi af "bobler og cirkler" på Aktivitetshuset i Flensburg. Om lørdagen starter det kl. 9:30 og varer til kl. 16, om søndagen er kurset fra kl. 9 til 15. Underviser er Rikke Lyng Christensen, og prisen er 58 euro. På broderikursuset underviser Rikke i en masse broderi i den runde form. Hun kommer omkring huller, både pren-huller

og klippede huller. Rikke viser, hvordan man syr spændeskiver og gardinringe ind i broderiet, hvordan man laver rundt hævede knopper, væver omkring en perle og meget mere. Rundt er godt og man bliver glad af cirkler, kugler og bobler. Derfor skal deltagerne selvfølgelig også have et glas bobler undervejs. Tilmelding til kurset via telefon (0461 150 140) eller mail (akti@sdu.de).

Marskud- sigt og muhkøer

Søndag den 24. september byder SSF Husum og Omegn sine medlemmer på en tur til Marsk-tårnet ved Skærbæk.

Efter at have nydt udsigten fra tårnet, hvor man kan se det meste af marsken og vist også både Esbjerg og Ribe, går det videre til det økologiske be-søgs-landbrug Stamps Gård.

Her kan man se køer blive mal-ket af en robot, æ en næsten nyfødt kalv og meget mere.

Zap QR'en og se lidt af, hvad gården byder på.

Der er afgang fra p-pladsen Neue Freiheit på Adolf-Brütt-Straße klokken 09:00.

Turen koster 20 euro for voksne og 10 for børn. Er man en familie på fire eller flere, kommer alle med for en halvtredser.

Man skal selv have madpakke med til frokost, men kaffe og boller på bondegården er inkluderet i prisen.

Tilmelding senest den 17. til Daniela Caspersen på caspersen.dany@gmail.com eller 015201351285

Grænseforeningens kreds 20 på udflugt til Museet FLUGT og lejrskolehjemmet Vesterled

(Fotos: Mogens Bach)

SPRÆLLEVENDE

Af Kirsten Rykind-Eriksen,
Grænseforeningen kreds 20

Der er stadig liv i Grænsefor-
eningens lokalforeninger.

Kreds 20, der består af lokal-
foreningerne i gamle Vejle Amt
var således på udflugt den 5.
september til Museet FLUGT,
der absolut er et besøg værd.
Interessant og meget relevant i
nutiden at erfare, hvorledes den
store flygtningelejr i Oksbøl ved
Vesterhavet blev organiseret,
da de mange flygtninge kom
fra Østtyskland i vinteren-for-
året 1944-1945. Flygtningene
blev sat i arbejde med selv at
organisere hele bysamfundet
på 35.000 mennesker med
etablering af arbejde, skole for
børnene, forplejning, madlav-
ning, underholdning mm. Her
kunne nutidens flygtningelejre
tage ved lære – det gælder om
at give flygtningene ansvar og
arbejde i stedet for passiv for-

sørgning. Udstillingen om nuti-
dens flygtninge i Danmark var
ligeledes tankevækkende og
indimellem forstemmende over
den behandling, de får.

Om eftermiddagen besøgte
vi lejrskolehjemmet Vesterled,
hvor mange børn fra de danske
skoler i Sydslesvig kommer på

lejrskole. Lederen Henriette gav
os en frisk indføring i lejrskoleli-
vet ledsaget af en god kop kaffe
med kærnemælkshorn og kage
til.

Vejret var med os hele dagen
igennem – strålende og varmt
solskin. Det var en dag, der
bragte os nærmere Sydslesvig

både angående fortiden, hvor
Sydslesvig og Danmark mod-
tog rigtig mange af flygtningene
fra Østtyskland, og nutiden ved
at høre om sydslesvigske børns
glæde og fornøjelse ved at
komme på lejrskole i Danmark.

Lydvandring
Audiotourning | Audioguide

Ny præst i Læk: Velkommen til Nordvest

Søndag den 10. september blev
den nye præst i Nordvest dan-
ske Menighed, Christine Pihl
indsat ved en festgudstjeneste
i Læk.

Ved en festlig gudstjeneste
med stort fremmøde fra nær og
fjern blev pastor Christine Pihl i
søndags indsat af provst Hasse
Neldeberg Jørgensen. Den nye
præst danner sammen med
pastor Charlotte Sloth det nye
præsteteam for det store pa-
storat i den nordvestlige del af
Sydslesvig.

I dagens anledning havde me-
nighedsrådet inviteret til et
langt og overdådigt kaffebord i
kirkens have, hvor menigheden
og præstekollegaer fra Dansk
Kirke i Sydslesvig efter gudstje-
nesten nød en hyggelig efter-
middag i strålende solskinsvej.

INDSAT

Christine Pihl (t.v.) sammen
Charlotte Sloth og provst Has-
se Neldeberg Jørgensen. (Fotos:
DKS)

SSFs Landsmøde holdes den 11. november

(Foto: Tim Riediger, SSF)

INDKALDT

SSF indvarsler sit ordinære
landsmøde lørdag den 11. no-
vember 2023 på Slesvighus.

Landsmødet vælger i ulige år til
forretningsudvalget: formand, 2.
næstformand, 2. bisidder samt
en 1. og en 2. suppleant.

Til regnskabs- og revisionsud-
valget vælges formand og øvri-

ge medlemmer.

De faste udvalg, teater- og kon-
certudvalget, kulturudvalget og
årsmødeudvalget aflægger de-
res skriftlige beretninger med
mundtligt supplement over for
landsmødet.

Forslag, der ønskes behandles
på landsmødet, skal være ind-

sendt fire uger før landsmødet,
det vil sige inden lørdag den
14. oktober 2023. Den "Blå be-
retning" inklusive dagsordenen,
indkomne forslag og eventuelle
bilag udsendes mindst to uger
før landsmødet, det vil sige in-
den lørdag den 28. oktober
2023.

Ukrainsk folkensemble spiller i Flensborg

24. SEPTEMBER

Søndag den 24. september spiller folkemusikensemblet Dyvohray fra Ukraine i Ansgar Kirke i Flensborg. De samler altid fulde

huse, når de på deres årlige 6 ugers turné rundt i hele Danmark fortryller deres trofaste publikum med musik af verdensformat.

Ensemblet har eksisteret i 25 år og består af 5 musikere, som alle er uddannet og ansat ved

National Philharmonic Society of Ukraine. Ensemblet består af Far, Mor og Datter, suppleret med yderligere 2 ekvilibrister på deres instrumenter.

Dyvohray spiller traditionel folkemusik tilsat elementer af skæg og ballade, hvilket gør, at smuk musik, dans og skuespil forenes i deres optræden. Deres repertoire er meget alsidigt og omfatter kompositioner baseret på ukrainsk folkemusik, verdensmusik samt klassisk og moderne musik - kort sagt musik for enhver smag, dygtigt og professionelt udført.

Det er en uforglemmelig oplevelse, når Olga fremtryller fuglesangen, Le Canari, på sin violin og publikum føler sig hensat til sommernattens trylteri.

Koncerten er den 24. september kl. 20:00 i Ansgar Kirke i Flensborg.

Billetter:
www.ssf-billetten.de, tlf. +49 461 14408125, SSFs sekretariater (<https://syfo.de/regional>), Aktivitetshuset, Norderstr. 49, Flensborg, sh:z Ticketcenter, Nikolaistr. 7, Flensborg, Reisebüro Peelwatt, Marie-Curie-Ring 39, Flensborg og ved indgangen.

Besøgstur: Sild er mere end fisk

LÆKKERIER

En snes SSF-medlemmer fra Amt Sydvest besøgte i lørdags Sild, og fik en udbytterig dag i selskab med Peter Petersen, som guidede rundt på øen.

Han kunne fortælle meget om øen, dens historie og dens mange turister.

Blandt andet, at turister, der kommer sydfra og ikke kender til hybenroser, køber planterne og planter dem i haven som Sild-roser. Det fortryder de dog

som regel efter et par år, når de har overtaget hele haven.

Det blev til et besøg på havnen i List, en køretur gennem klitlandskaberne i nordvest og en besigtigelse af den danske staldkirke i Vesterland.

Om den kunne Peter Petersen fortælle, at en tidligere præst havde fået det indfald, at man kunne finansiere et nyt flisegulv ved at menighedens medlemmer - og hvem der ellers ville

- kunne købe en flise hver. Det blev en overvældende succes, og nu står der en ordentlig stabel fliser et eller andet sted, for der var lige ved at være nok til at lægge dem i to lag.

Det skinnede hele tiden igenem, at Peter Petersen er dybt engageret i det danske. Men bestemt ikke ukritisk. Blandt andet var han noget lunken overfor den levnedsmiddelhjælp, den danske stat i slutningen af fyrrerne sendte til mindretallets medlemmer.

- Man bliver da ikke dansk af at spise en madpakke, sagde han. Frokosten blev indtaget i List Forsamlingshus, hvor øens SSF-formand fortalte om distriktets mange arrangementer.

På billedet ses, hvordan øens SSF-formand, Astrid Detlefsen-Petzold, fortalte om distriktets arbejde - mens den lækre frokost blev indtaget. (Foto: privat)

Rundvisning på Duborg-Skolen

SSF-distriktet Sct. Jørgen/Mørvig inviterer til rundvisning på Duborg-Skolen. Arrangementet finder sted torsdag den 05. oktober.

Mødested er på skolegården, kl. 15:50.

Kl. 16:00 viser Heino Aggedam, Duborg-Skolens rektor, rundt på den nyrenoverede skole.

Efterfølgende er der spisning på egen regning i Restaurant Feuerstein.

5. OKTOBER

Tilmelding til Margit Jansen senest torsdag den 28.09.2023 på tlf. 0461 36232 eller via mail marjan.49@gmx.de

Flyvende start på mandeklubben

(Foto: Wolfgang Pehle, Wikimedia Commons)

26. SEPTEMBER

Mandeklubben "Mellemrum" går flyvende ind i sit efterårsprogram. Tirsdag den 26. september kl. 10 mødes klubben, hvor alle mænd i deres bedste alder, der ikke har andet for en tirsdag formiddag og er medlemmer af SSF, er velkomne på flyveplad-

sen ved Flensborg (Schaeferhaus) til en rundflyvning. Turen koster 25 euro.

Bindende tilmelding på preben. mogensen@ssw.de eller på SSF-sekretariatene i Slesvig og Flensborg inden den 19. september.

Stor opbakning til fælles kredsmøde i Dansk Kirke i Sydslesvig

Næsten 100 menighedsrådsmedlemmer fra de danske menigheder i Sydslesvig havde den 5. september sat hinanden stævne på Duborg-Skolen i Flensborg. Anledning var en invitation fra DKS' Kirkeråd til drøftelse af tre vigtige emner: skattemyndighedernes krav til indbetaling af medlemsbidrag, DKS-menighedernes geografiske kredsstruktur og børn-unges-medlemskaber i menighederne.

På mødet var der lagt op til flere vejledende afstemninger for at give Kirkerådet grundlag og retning for det videre arbejde med emnerne. Efter en indgående orientering om skattemyndighedernes krav til håndtering af medlemsbidrag tog menighedernes delegerede stilling til, hvordan kravene bedst kan imødekommes fremover. Derefter fulgte en konstruktiv de-

bat af fordelene og ulemperne ved de kredse, menighederne er inddelt i. Det sidste store emne på dagsordenen viste stor opbakning for at skabe fælles retningslinjer for formelle børn-unges-medlemskaber i menighederne.

Kirkerådet blev således klædt godt på til at arbejde videre med opgaverne med afsæt i menighedernes synspunkter og forskellige behov.

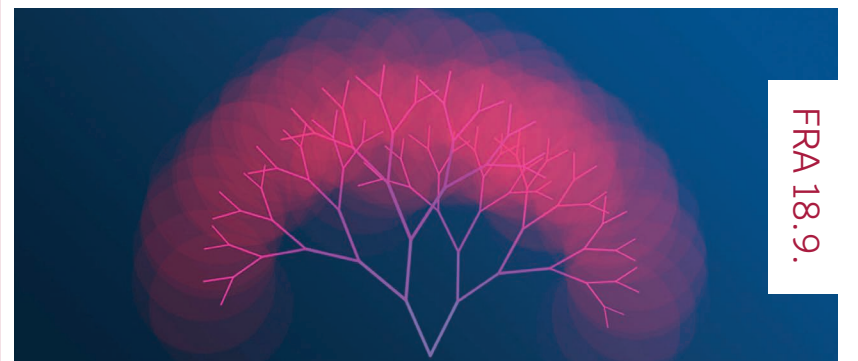
Provst Hasse Neldeberg Jørgensen indledte aftenen med at gøre rede for et forløb i sensommer og efterår, hvor DKS under overskriften »Debat, inspiration og oplysning« inviterer til en række arrangementer. Det fælles kredsmøde følges i november op af to oplysningsarrangementer for menighedsrådenes medlemmer. Den 4. oktober 2023 kl. 19 inviteres til en inspirationsaften om »Børn, unge og

kirken« med tidligere leder af Folkekirkens Konfirmandcenter, Finn Andsbjerg Larsen - alle interesserede i DKS, SdU og Skoleforeningen er velkomne. Tilmelding til Kirkekontoret via kirken@kirken.de

MENIGHED

Programmeringskursus i Akti

FRA 18.9.

Aktivitetshuset i Flensborg tilbyder kursus i programmeringssproget Java. Alle kan være med, når Roald Christesen underviser både nybegyndere og fortsættende i programmering og generering af lyde og mønstre. Dem, der allerede kender til Java, kan få et helt nyt perspektiv på programmering og opdage det fra en mere kreativ syns-

vinkel. Nybegyndere kan imens få et introduktion til programmering og komme så langt, at de kan se visuelle resultater fra første time.

Kurset finder sted om mandagen, fire gange fra den 18. 9. til den 9. 10. i Aktivitetshuset. Tilmelding foregår via hjemmesiden (www.aktivitetshuset.de).

100 år SdU - Jubilæumsfest for mindretallets unge

I weekenden afholdt SdUs Børne- og Ungdomshuse et fællesarrangement i forlængelse af foreningens 100-års jubilæum. Arrangementet havde stor betydning i jubilæumsplanlægningen, da BoUerne udgør en vigtig del af SdU. Der blev derfor fastlagt en god sum for at kunne tilbyde en ekstra fyldt weekend med spændende aktiviteter og stor fælles indsats.

Foto dokumentation

157 unge i alderen 10-15 år, fra begge sider af grænsen, var mødt op til en weekend med fælles overnatning på BoUerne i Flensborg og Harreslev, hygge, fest og sjove aktiviteter. Der var planlagt ti forskellige workshops – alt fra hiphop dans, beach-håndbold og maleri, til BMX, EvoTag og fotografi. De unge kunne vælge deres ønskeaktiviteter i forvejen og glædede sig derfor ekstra meget til weekenden. Aktivitetshusets ekspert i fotografi, Marc Rickertsen, underviste en gruppe unge i fotografi:

- Jeg havde seks piger og en BoU medarbejder med mig og vi besøgte syv af de ti workshops. Pigerne var meget interesserede og det var en helt

fantastisk oplevelse.

Træt og glad

Vejret var dejligt hele vejen igennem. Måske endda lidt for varmt for BMX-workshoppens deltagere og håndboldspillerne, der hurtigt søgte ind i skyggen efter et par svedige kampe. Afsluttende mødtes alle unge, ansatte og workshoplederne ved Flensborg Roklub, hvor der var fælles afslutning med badning, kajak, SUP og hygge.

Samarbejde

Takket være det gode samarbejde og opbakning i hele personalegruppen, gik alle trætte, men mere end glade hjem efter en weekend med masser af fællesskab og vellykkede workshops. Men også de eksterne samarbejdspartnere skal have en stor tak.

- Vi er meget glade for det gode samarbejde vi har internt med Aktivitetshuset, afdelingen for idræt, unge og kultur, Spejderne og DHK. Især er vi dog glade for samarbejdet med Ungdomsringen, da de er en vigtig kontakt til Danmarks unge og deres fritidsliv, siger Momme Hess, der er SdUs fagrådgiver på det pædagogiske område.

JUBILAEUM

VEDTAGET

(Foto: László Mihály, FUEN)

FUEN sender i fællesskab et stærk signal for retsstatsprincipper

“Hvis et land ikke længere holder sig til EUs regler, og borgerne i dette land ikke længere nyder godt af grundlæggende rettigheder, så er det ikke kun et emne, der berører det ene land. Det berører os alle i Europa, og det udfordrer vores alles freds- og frihedsordning.”

Sådan sagde Renate Schnack i hendes tale efter hun havde modtaget årets FUEN-pris (se side 1). Ordene ramte plet, for FUENs forståelse for demokrati, retsstatsprincipper og menneskerettigheder var et gennemgående emne på kongressen, der i år blev holdt fra den 7. til 10. september i Pécs, Ungarn. Året inden blev kongressen holdt i Berlin, og dengang var der opstået en ophedet debat, fordi FUEN årligt modtager 500.000 euro støtte fra Ungarn henholdsvis landets regering

med den omstridte Viktor Orbán i spidsen. Han kritiseres for at føre landet i en totalitær retning. For eksempel har han ændret Ungarns medieråd, så det tilsynsførende gremium udelukkende består af medlemmer fra Orbán's parti Fidesz. Samtidig overvåges alle statslige medier fra en af regeringens ministerier. Orbán kritiseres også for at have afskaffet landets øverste domstol og erstattet det med et nyt loyalt institut, og for at ændre på landets læringsplaner, så de passer til partiets linje.

Listen over kritiske punkter er meget lang, og spørgsmålet på kongressen i Berlin var derfor, hvorvidt en mindretalsorganisation som FUEN kan bevare sin uafhængighed, når den årligt modtager støtte fra Orbán's regering.

Diskussionen i Berlin munde-

de blandt andet ud i, at Ungarn samtidig er et land med mange mindretal, som landet faktisk gør en masse for, og at støtten til FUEN ikke er knyttet til betingelser. Således blev der argumenteret, at FUENs uafhængighed ikke er i fare.

Det kom dog bag på flere, da der i Berlin blev besluttet, at kongressen 2023 skulle holdes i Ungarn. Medlemmer af FUENs præsidium meddelte dog, at ønsket om at det tyske mindretal i Pécs skulle være vært 2023 allerede lå klar før debatten opstod.

Resolution

Debatten i Berlin førte til en meget grundlæggende debat om, hvilken rolle FUEN skal have og hvilken forståelse mindretalsunionen har med henblik på grundlæggende ting som

demokrati, menneskerettigheder, pressefrihed, beskyttelse af minoriteter, m.m.. Men modsat i Berlin, udeblev den store debat. En resolution, der blandt andet fastslår, at det kun i et velfungerende demokrati, der bygger på retsstatsprincipper, er muligt at beskytte mindretal uden at være afhængig af statens vilkårlighed og tilfældighed, blev vedtaget med et overvældende flertal. Resolutionen opfordrer Europarådet, Europa-Kommissionen og Europa-Parlamentet til at sikre den fulde implementering af retsstatsprincipperne i alle EUs medlemslande. Samtidig peger resolutionen indad, idet FUENs præsidium og medlemsorganisationer ligeledes opfordres til at sikre den fulde implementering af retsstatsprincipperne. I den forbindelse nævnes blandt andet køben-

havnskriterierne. Resolutionen var indsendt af SSF, Domowina (Sorberne), Zentralrat Deutscher Sinti und Roma, Friesenrat Sektion Nord, Bund Deutscher Nordschleswiger samt fire andre slovenske organisationer (NSKS, SKS, SSO, EBLUL).

På billedet foruden ses SSFs formand Gitte Hougaard-Werner. SSF var blandt de organisationer, der indgav resolutionen.

(Foto: László Mihály, FUEN)

Næste FUEN-kongres holdes i Husum

TÆT PÅ

Mindretalsunionens årlige kongres holdes i Husum 2024. Sådan lød den enstemmige beslutning, da de delegerede i Pécs skulle forholde sig til en indstilling fra Frache Rådj ("Friesenrat Sektion Nord"). Det vil sige, at friserne bliver vært for kongressen, der formentligt holdes i september 2024.

FUEN-kongressen er en vigtig begivenhed for mindretalsunionen. Ved kongressen i år deltog omkring 200 delegerede fra 26 forskellige lande og mere end 50 forskellige medlemsorganisationer.

Fokus på mindretalsrettigheder i Europa

FUENs "Europæisk Dialogforum" aflagde ligeledes deres beretning under kongressen i Pécs. Forummets talsmand, Jens A. Christiansen, fortalte blandt andet, at der, udover at fokusere på medlemmerne af Europaparlamentet også skal fokuseres på at skabe netværk til Europarådet. Han oplyste i den forbindelse, at forummet gennemfører møder i Europarådet ved rådets parlamentariske forsamling i januar, henholdsvis februar.

Desuden fortalte han, at Europæisk Dialogforum holdt et møde i Paris, hvor de besøgte UNESCO. På dagsordenen stod UNESCOs arbejde med indigene (oprindelige) sprog samt status på, om mindretalsmodellen i grænselandet alligevel kan optages på UNESCOs liste over immaterielle verdenskulturarv. Under mødet i Paris blev der også ført samtaler med franske parlamentariker med

DIALOGFORUM

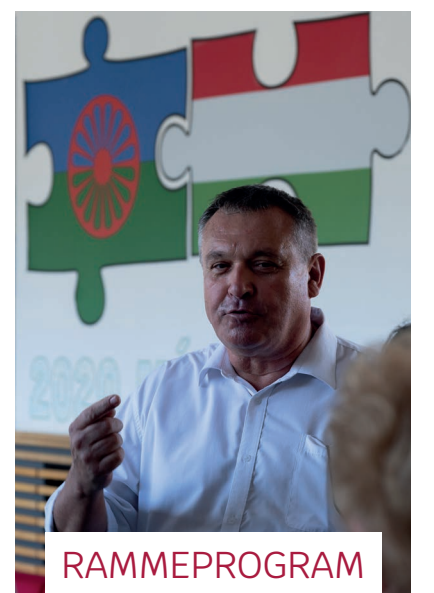
mindretalsbaggrund. Frankrig kritiseres især for håndteringen af mindretallene i Korsika og Bretagne. Derfor var der under samtalerne fokus på, hvordan man kan sikre mindretallenes politiske participation i Frankrig. Jens A. Christiansen sluttede af med at sige, at det gennemgående emne i det mindretalspolitiske arbejde på europæisk plan de kommende år, utvivlsomt kommer til at handle om at forberede henholdsvis sikre et positivt mindretalspolitisk perspektiv i Ukraine og Vest-Balkan.

Fra delegeretmøde til besøg på gymnasium for sinti og roma

FUENs årlige kongres er mere end et delegeretmøde med tunge debatter og beslutninger. De er der også, men når mindretalsunionen mødes, handler det også om at lære fra hinanden, og om at se på, hvordan andre mindretal lever. I Ungarns femtestørste by Pécs var der rigelig lejlighed til det. Byen, der har været Europas kulturhovedstad i 2010, ligger forholdsvis tæt på grænsen til Kroatien, og den er i høj grad præget af indflydelse fra forskellige kulturer. Ifølge præsentationen på kongressen, er 13 nationale mindretal hjemmehjemme i byen. Blandt dem er det tyske mindretal, der har to egne børnehaver, samtidig med, at tysk er hovedsproget på to andre gymnasier i byen. Pécs er samtidig hjemsted for Europas eneste "Roma-gymnasium". Gandhi-Skolen, som gymnaset hedder, er lavet for Sinti og Romaer. Under kongressen, besøgte FUENs arbejdsgrupper for eksempel Gandhi-Skolen,

hvor skoleleder Ignác István blandt andet fortalte om, hvad uddannelse betyder for de unge fra mindretallet. En anden arbejdsgruppe besøgte en skole for det tyske mindretal og en tredje gruppe en skole for regionens kroatiske mindretal.

På billedet ses Gandhi-Skolens leder Ignác István.

RAMMEPROGRAM